

Oss og de andre

Lindis Hurum

Alle mennesker er ikke like mye verdt

Oslo: Cappelen Damm, 2023

158 s.

ISBN 978-82-02-77144-7

Michael 2023; 20: 549–550

Forfatteren er generalsekretær i Leger uten grenser, og boken er en samling historier fra helsearbeidere som har arbeidet for denne organisasjonen i ulike situasjoner i alle verdenshjørner. Beretningene er knyttet sammen med kommentarer og korte kapitler skrevet av forfatteren.

Historiene gir et innblikk i spennet i Leger uten grensers arbeid. Men det er ikke presentasjonen av dette arbeidet som er målet med boken. Allerede i forordet, skrevet av Morten Rostrup som startet Leger uten grenser i Norge i 1996, og i første kapittel *De andres liv*, blir det klart at boken har et mye større mål. På bokens omslagsside står det at dette er et kampskrift for menneskeverd, og det er nok en riktig beskrivelse.

Gjennom historiene om kvinner som ønsker å avbryte et svangerskap med fare for eget liv, kvinner som gjennomgår vanskelige fødsler under kummerlige forhold, eller barn med dype psykiske sår i flyktningeleirer, blir forskjellene i livsvilkår mellom dem og oss demonstrert på en brutal måte.

Historiene om flyktningene som risikerer livet på havet for å komme til Europa og blir internert i leirer der de blir sittende i årevis fordi Europa har stengt døra, er hjerteskjærende.

Mennesker dør og lider unødige fordi rikdom er urettferdig fordelt og fordi egne økonomiske interesser settes foran rettferdighet og menneskeverd. Verdens håndtering av koronapandemien viste at det er penger og makt som styrer politikken og prioriteringene og ikke rettferdighetssans og empati. Denne forskjellen i livsvilkår og muligheter er blitt en del av vår virkelighet. Vi aksepterer stilltiende at barn dør i infeksjoner eller av ubehandlet diabetes. Noe er galt når vi ikke lenger reagerer på at voksne og barn drukner i Middelhavet. Vi blir likegyldige, og det er denne likegyldigheten forfatteren vil til livs.

Kapitlene som griper leseren mest, er de ulike helsearbeidernes korte historier om enkeltskjebner, som lille Mimuna fra Nigeria med malaria eller 14 år gamle Joshua i Sør-Sudan med insulinkrevende diabetes. Barna blir reddet gjennom akutte kriser, men på sikt vet alle hvordan dette vil ende. Kroniske sykdommer som vi kan leve nesten normale liv med i vår del av verden, er dødelige i land der ressursene er få og medisiner vanskelig og dyrt å få tak i. Historien om Hila som blir reddet etter en uterusruptur i forbindelse med fødsel er betegnende for samfunn der unge jenter med små, spinkle kroppar blir gravide og skal føde med fare for eget liv.

Kapitlene der forfatteren beskriver sin egen politiske bevisstgjøring og fyller inn med tall og fakta blir ikke like gripende, men rammer inn fortellingene, slik at årsaken til enkeltskjebnene ikke er til å misforstå.

Boken er i hovedsak en politisk ytring der helsearbeidernes historier tjener som illustrasjoner. Den kan derfor leses av folk flest og er ikke spesielt innrettet mot helsearbeidere.

Erik Fosse

e.t.fosse@medisin.uio.no

Erik Fosse er spesialist i generell kirurgi og i thoraxkirurgi, professor emeritus ved Universitetet i Oslo og spesialrådgiver ved Intervensjonsenteret, Oslo universitetssykehus (www.ivs.no).